

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ НА ВОДІ У СТРУКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Хозлу Іван Костянтинович

*викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету № 2,*

*Донецький державний університет внутрішніх справ
м. Маріуполь, Донецька область, Україна*

На сьогодні основною метою діяльності підрозділів поліції на воді є забезпечення публічної безпеки і порядку, охорона прав та свобод людини, попередження, виявлення, протидія та розкриття всіх кримінальних та адміністративних правопорушень на водних об'єктах держави, а також об'єктах інфраструктури морського та річкового транспорту. Діяльність зазначених підрозділів поліції, безумовно, є особливою, оскільки поряд із загальними повноваженнями, що стосуються всіх підрозділів Національної поліції України, ними реалізуються такі специфічні функції:

– здійснення, у межах повноважень, передбачених законом, нагляду (контролю) у галузі охорони, використання та відтворення водних біоресурсів у виключній (морській) економічній зоні України, територіальному морі, внутрішніх водоймах України;

– контроль, у межах компетенції, за додержанням правил користування засобами водного транспорту, безпеки їх руху, а також за додержанням правил безпеки експлуатації суден на внутрішніх водних та прибережних морських шляхах;

– забезпечення публічної безпеки й порядку в морських і річкових портах, місцях масового відпочинку людей на водних об'єктах, на пляжах, під час проведення масових заходів (мирних зібрань, культурно-видовищних і публічних релігійних заходів) та спортивних змагань;

– забезпечення, у межах компетенції, публічної безпеки та порядку, безпеки судноплавства в місцях перебування та на маршрутах руху посадкових осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

– здійснення серед населення роботи з роз'яснення законів, інших нормативних актів щодо безпеки судноплавства, охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, використання з цією метою засобів масової інформації, кіно-, відео- і друкованої продукції тощо.

Реалізація зазначених специфічних функцій обумовило створення у структурі центрального органу управління поліції спеціалізованого підрозділу. Так, у 2017 році у структурі Національної поліції України було утворено Управління організації діяльності підрозділів поліції на воді та повітряної підтримки, яке забезпечувало координацію поліцейських підрозділів на воді, груп з використання безпілотних літальних апаратів та

впровадження в діяльність гелікоптерів. У 2020 році зазначений підрозділ було реформовано в Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України.

Не дивлячись на створення на рівні центрального органу управління поліцією окремого структурного підрозділу – управління, у структурі територіальних органів Національної поліції його представництва не знайшли належного організаційно-штатного визначення.

На сьогодні на рівні територіальних підрозділів Національної поліції України функціонують 11 підрозділів поліції на воді, проте всі вони є різними за організаційно-штатною побудовою, як приклад: відділ поліції в річковому порту Київ Головного управління Національної поліції у м. Києві; сектор поліцейської діяльності на воді (м. Херсон) Херсонського РУП ГУНП в Херсонській області; сектор поліцейської діяльності на воді (м. Запоріжжя) Запорізького РУП ГУНП в Запорізькій області; сектор поліцейської діяльності на воді Бердянського РВП ГУНП в Запорізькій області; сектор поліцейської діяльності на воді Мелітопольського РУП ГУНП в Запорізькій області; сектор водної поліції Дніпровського районного управління поліції ГУНП в Дніпропетровській області; взвод № 3 роти поліції особливого призначення ГУНП в Донецькій області тощо.

Отже, територіальні підрозділи Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України представлені розрізнено і з неоднорідною організаційно-штатною побудовою та чисельністю, що враховуючи масштабність водних об'єктів України та об'єктів, які належать до сфери обслуговування зазначених підрозділів, породжують проблемні питання ефективності виконання покладених на підрозділи водної поліції завдань.

Розглянемо їх на прикладі ГУНП в Донецькій області. Так, у 2020 році на викання наказу Національної поліції України від 17.04.2020 № 300 у структурі Роти поліції особливого призначення ГУНП в Донецькій області створено взвод № 3 для виконання функцій поліції на воді із штатною чисельністю 11 одиниць.

Зазначений структурний підрозділ здійснює в межах компетенції на основних водних об'єктах Донецької області, що представлені річками, озерами, водосховищами, лиманами і Азовським морем.

Донецька область має значний за площею водний фонд, один з найбільших у Східній Україні. За даними останньої інвентаризації водойм, проведеної Сіверсько-Донецьким басейновим управлінням водних ресурсів, загальний фонд рибогосподарських водних об'єктів Донецької області на підконтрольній Україні території налічує 2 278 річок загальною протяжністю 17 053 км, 63 озера загальною площею 0,5 тис. га, 2 146 ставків загальною площею 12,1 тис. га та 129 водосховищ загальною площею 18,2 тис. га.

Поряд із цим в області діє Маріупольський морський торговельний порт, який є об'єктом, що потребує вжиття додаткових заходів із забезпечення безпеки судноплавства та екологічної безпеки на водних об'єктах.

У прибережній зоні розташовано понад 530 баз відпочинку та велика кількість дачних і садівничих кооперативів, де в літній період відпочивають близько 800 тис місцевих мешканців та гостей, використовуючи різноманітні плавзасоби.

З урахуванням наявності великої кількості водних об'єктів та об'єктів, забезпечення виконання завдань поліції на яких здійснюється підрозділами водної поліції, вкрай актуальним є перегляд організаційно-штатної побудови таких підрозділів та збільшення їх чисельності.

Крім того, у зв'язку із загрозами сьогодення виникає необхідність вжиття додаткових заходів у сфері протидії злочинності в акваторії Азовського моря та охорони суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України, посилення спроможностей Національної поліції України щодо здійснення таких заходів на водних об'єктах шляхом створення і розвитку підрозділів поліції на воді в регіонах.

Підсумовуючи зазначене, вважаємо за необхідне внесення організаційно-штатних змін у структуру територіальних підрозділів поліції на воді, визначення їх ролі та місця у структурі Національної поліції, що дозволять оперативно та ефективно здійснювати функції із запобігання, виявлення та припинення правопорушень на водних об'єктах та об'єктах інфраструктури водного транспорту, виявляти і протидіяти корупційним проявам у сферах рибного, водного господарств і природо-заповідного фонду, протидіяти проникненню в Україну водним транспортом злочинців та нелегальних мігрантів, боротися з транзитним переміщенням наркотичних засобів, зброї, вибухівки, запобігати негативному впливу господарської діяльності на природний комплекс, забезпечать належний контроль оперативної обстановки на водних об'єктах.

Література:

1. Про затвердження положення про Управління організації діяльності підрозділів поліції на воді та повітряної підтримки Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 03 листопада 2017 року № 1144.

2. Про затвердження положення про Управління авіації та поліції на воді Національної поліції України: наказ Національної поліції України від 08 жовтня 2020 року № 975.